

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania T. S.A. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem D.K., M.K., M.O., D.D., K.M. i L. Sp. z o.o. w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 października 2023 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 28 lutego 2022 r., sygn. akt III AUa 1185/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału
w Warszawie na rzecz T. S.A. w W. kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami (art. 98 § 1¹ k.p.c.).[az]**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 28 lutego 2022 r., zmienił
zaskarżony przez płatnika składek – T. S.A. w W. (dalej T. S.A.) wyrok Sądu
Okręgowego w Warszawie z dnia 14 września 2020 r., XIII U 638/16, i stwierdził, że:

(-) D.K. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika
składek T. S.A. z siedzibą w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę
w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r.;

(-) M.K. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r.;

(-) M.O. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r.;

(-) D.D. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W. z tytułu umów o dzieło wykonanych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 maja 2015 r.;

(-) K.M. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W. z tytułu umów o dzieło wykonanych w okresie od 1 września 2014 r. do 31 maja 2015 r.;

oddalił apelację w powstałej części oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Organ rentowy w skardze kasacyjnej od powyższego wyroku zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego, tj.: (-) art. 382 k.p.c. w związku z art. 473 § 1 k.p.c., przez ustalenie, iż współpraca ubezpieczonych z T. S.A. zakończyła się z chwilą rozwiązania umowy o pracę z L. Sp. z o.o. (dalej „L.”), pomimo że okoliczność kontynuowania współpracy, jak i formy współpracy ubezpieczonych nie była w ogóle badana i wyjaśniana w trakcie toczącego się postępowania, (-) art. 245 k.p.c., przez nieuwzględnienie, że świadectwo pracy jest dokumentem prywatnym stanowiącym jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte; (-) art. 233 § 1 k.p.c., przez uznanie, że strony wygrały i przegrały proces w jednakowym rozmiarze, pomimo że Sąd drugiej instancji rozstrzygnął, że nie doszło do przejęcia części zakładu pracy, przy jednoczesnym ograniczeniu rozstrzygnięcia decyzji do wskazania daty, w jakiej zdaniem Sądu ustał stosunek pracy ubezpieczonych z T. S.A.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: (-) art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie; (-) art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie doszło do skutecznego rozwiązania umowy o pracę w sytuacji, gdy T. S.A. nie złożyła ubezpieczonym skutecznego oświadczenia woli w tym zakresie oraz uznanie, że

rozwiązanie umowy o pracę może nastąpić przez doręczenie pracownikowi świadectwa pracy; (-) art. 97 § 1 k.p. w związku z art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez niewłaściwą wykładnię oraz uznanie, że świadectwo pracy wystawione przez L. stanowi oświadczenie woli T. S.A. o rozwiązaniu umowy o pracę, tym bardziej że świadectwo pracy jest oświadczeniem wiedzy pracodawcy, a nie woli, wydawane jest w następstwie rozwiązania stosunku pracy, co wyłącza możliwość uznania, że wywołuje skutek rozwiązania stosunku pracy; (-) art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230, w związku z art. 23¹ k.p., przez niewłaściwe zastosowanie, tj. pominięcie funkcji ochronnej powołanych przepisów względem pracowników/ubezpieczonych przez przyjęcie, że rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L.), który faktycznie nie przejął pracowników, jest skuteczne wobec pracowników/ubezpieczonych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na to, że jest ona oczywiście uzasadniona, gdyż: „rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L. - podmiot który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy) niezwiązany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i Ubezpieczonym nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do uznania, iż stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał, z uwagi na fakt, iż samo świadectwo pracy wskazujące na datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który sporządzając świadectwo pracy pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu”.

Płatnik składek w odpowiedzi na skargę kasacyjną organu rentowego wniósł o:

1. wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
3. zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko powołane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy

kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący nie spełnił opisanych oczekiwań co do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. Przede wszystkim nie wskazał, jaki przepis został w sposób oczywisty naruszony przez Sąd drugiej instancji, a jak wskazano wyżej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia przepisu prawa - jasnego i jednoznacznego, którego i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości.

Należy zauważyć, że nawiązanie współpracy w ramach działalności gospodarczej z T. S.A. przez jej dotychczasowego pracownika może stanowić

podstawę do przyjęcia, że doszło do ustania stosunku pracy w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.), a zatem przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty nie świadczą o oczywistym naruszeniu art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie czy art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c. (bo z tym przepisami koreluje podniesiona we wniosku argumentacja). Innymi słowy, istotnie L. (podmiot który - wedle ustaleń - w sposób pozorny "przejął" część zakładu pracy) nie mógł skutecznie rozwiązać umowy o pracę, której stronami byli ubezpieczona i T. S.A., ale mogły tego dokonać same strony - ubezpieczeni T. S.A., zmieniając w drodze dorozumianego porozumienia formę zatrudnienia z umowy o pracę na współpracę w ramach działalności gospodarczej. Inną natomiast kwestią jest to, czy takiemu rozumowaniu nie sprzeciwiają się przepisy art. 22 § 1¹ i 1² k.p., ale to zagadnienie nie zostało podjęte w skardze kasacyjnej - ani w jej podstawach, ani w uzasadnieniu. Innymi słowy, można by rozważać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyby wykazano, że - mimo ujęcia zatrudnienia w ramy jednoosobowej działalności gospodarczej - zatrudnienie to charakteryzowało się określonymi w art. 22 § 1 k.p. cechami wskazującymi na istnienie stosunku pracy.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[az]

[ms]

